

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

Holder vi os til love og regler, så må det konstateres, at børn er *retsløse*.

Myndighedsloven fastslår, at personer under 18 år er umyndige, og at myndigheden til at træffe alle bestemmelser om deres personlige forhold er henlagt til forældrene. I tilfælde af konflikt om forældrenes afgørelser har forældrene ret til at anvende et hvilket som helst middel til at gennemtvinge deres opfattelse, blot det ikke får karakter af mishandling eller vanrøgt. Børn har formelt ingen ret til at øve indflydelse på beslutningerne, hverken om rent personlige forhold (påkledning, frisur, fritidsbeskæftigelse m.v.) eller om sociale forhold (skolegang, daginstitution, tilhørsforhold efter skilsmisse m.v.).

Denne tilstand af fuldkommen umyndiggjorthed indtil det fyldte 18. år er naturligvis stridende mod enhver idé om, at børnene senere skulle kunne udvikle sig til demokratisk bevidste og engagerede samfundsmedlemmer. Sådanne ideer har nu heller ikke noget særlig solidt grundlag i samfundsindretningen i øvrigt.

Men tilstanden er også ude af trit med den udvikling, som trods alt har fundet sted i opdragelsen om behandlingen af børn. Selv om det ikke er registreret i lovgivningen, har der gennemgående fundet en vis demokratisering sted i familielivet, så børnene i højere grad har fået et ord med, når det drejer sig om deres rent personlige forhold. Alligevel er det stadig en kendsgerning, at mange konflikter udspringer af forældres udnyttelse af deres myndighedsret til enevældigt at diktere sengetid, udgangstilladelser, påkledning, hårlængde, omgangskreds, skolegang o.s.v., specielt når det drejer sig om børn på 14–17 år. Og i sådanne konfliktsituationer er retsreglerne klart på forældrenes side: barnet har *ingen* rettigheder. At retsreglerne er så efterblevne, at de kan tages til indtægt af forældre, som udnytter dem langt mere enevældigt end sædvanligt, skærper naturligvis konflikten, fordi barnet meget rimeligt sammenligner sine vilkår med kammeraternes.

Endnu mere gennemgribende er dog umyndiggørelsen i henseende til barnets sociale forhold. Det betragtes som en selvfølge, at barnet skal tilpasse sig den skole- og institutionsplacering, forældrene beslutter. I det ekstreme tilfælde, hvor barnet i disse relationer gøres afhængig af en eller flere voksne eller af kammerater, som det har et meget dårligt forhold til, og som kan forpuste dets hele tilværelse i en årelang periode, er barnet uden ret til eller mulighed for at unddrage sig denne daglige belastning. Ingen voksne er eller ville af finde sig med at være tilsvarende prisgivet.

Særlig betydningsfuld og ubetinget er umyndiggørelsen i de familiemæssige sammenhænge. Dette bliver især tydeligt, når man sammenligner med de rettigheder, som alle i vort samfund anser for selvfølgelig, når det drejer sig om voksne:

Mens voksne indbyrdes har skilsmisseret, endda over for personer, som de selv har valgt at leve sammen med, så er det en selvfølgelig pligt for børn – uanset hvor skævt det går – at de forbliver sammen med de forældre, som de ikke selv har valgt. Denne pligt kan kun ophæves ved tvangsfjernelse på samfundets foranledning, men en sådan beslutning har barnet vel at mærke ingen indflydelse på!

Forældre kan endog lade sig skille fra deres børn, som de selv har bragt til verden og opdraget. Børnene har ingen ret til at lade sig skille fra deres forældre, hvis opdragelse og opførelse de intet ansvar har for.

Hvis forældre beslutter at flytte, er det børnenes simple pligt at flytte med, uanset at de måske derved mister alle deres øvrige sociale relationer, deres skole, deres kammerater, deres miljø. Hvis derimod børnene ønsker at flytte (sædvanligvis i 15–17 års alderen), har de ingen ret dertil og vil oftest heller ikke få lov, uanset at de slet ikke forlanger, at forældrene flytter med!

Hvis forældrene vil skilles, kan de aftale, hos hvem børnene skal være. Og sådan bliver det så. Kan forældrene ikke blive enige, afgøres spørgsmålet af andre voksne. Børnene har end ikke ret til at blive hørt.